

ხელის-მოწერა მიიღება:

თფილისში — „დროების“ რედაქციის კაბინეტში, მთლიანად და კაპიტალში, ხანის ქუჩაზე, ბუკუთის სახლში...
თფილისის გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: В Тифлисе. В контору редакции грузинской газеты „ВРЕМЯ“.

სტორის ორი თვის განმავლობაში შეუძლია უკანე მიიღოს თავის ხარჯით სტატია, რომელიც გამოგზავნილი იყო „დროებაში“ დასაბუქდათ, მაგრამ, რომლისაზე მიზუსტის გამო, არ დაბეჭდა.
თუ აუცილებელი საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია შეამოკლებს, გამოგზავნილ სტატიას და ისე დაბეჭდს გზეთში.

დროება

საკოლონიკო და სალიტერატურო გაზეთი.

წელიწადი მისუთი.

გაზეთის ფასი

თფილისში და გარეუბნებში: 7 მან.	მათავისად: 6 მან.
საქართველოს სხვა ნაწილებში: 4 მან.	საქართველოს სხვა ნაწილებში: 3 მან.
საქართველოს სხვა ნაწილებში: 2 მან.	საქართველოს სხვა ნაწილებში: 1 მან.
საქართველოს სხვა ნაწილებში: 1 მან.	საქართველოს სხვა ნაწილებში: 1 მან.

„დროება“ გამოდის ყოველ კვირას, ხუთშაბათობით.

შინაარსი: შინაგანი ცნობები (წმ. ნინოს სასწავლებლები, მ. სენაკის მემორიალი, „დროების“ კორექტირება, მათი თვალის გადაღობა კანტორიკულ ცხოვრებაზე...)

შინაგანი ცნობები: შინაგანი ცნობები (წმ. ნინოს სასწავლებლები, მ. სენაკის მემორიალი, „დროების“ კორექტირება...)

შინაგანი ცნობები: შინაგანი ცნობები (წმ. ნინოს სასწავლებლები, მ. სენაკის მემორიალი, „დროების“ კორექტირება...)

მეისტერს, გრაფს სიმონის, რომელიც ისე თავაწირულია, თურმე, ქალებში სწავლის გაგრძელებისთვის, რომ რაც სამსახურიდგან მას თავისუფალი დრო რჩება, სრულიად წმ. ნინოს სასწავლებლისთვის შეუწირავს.

მისი დახმარებით, ქალები თურმე მშვენიერათ ასრულებენ სხვა და სხვა ძნელ ფოკუსებს, მაგალითად კიბეზე და თოკზე ასვლას, ხტომას, და სხ. მათი დედ-მამა, რასაკვირველია, აღტაცებაში მოუყვანია ამ სწავლას, რომელიც მშვენიერათ გახსნის და გაზღის ყმაწვილების ტანს და სხეულს.

ჩვენ დიდი სიამოვნებით ვაცნობებთ მკითხველებს ამ ამბავს, ამიტომ რომ ჩვენებური ქალების აღზდას, რომელიც ზნეობითი და სამეცნიერო მხრით წარჩინებული და დაუწყუნარია, მხოლოდ სხეულის გაწვრთნა აკლდა აქამომდე...

ზე არ შეიძლება: დავპირდება და არ ავისრულებს!

შხუ წა. არც მაგის დაპირებული მიწა და არც მოცემული.

ძალღუკა. აბა მაგი რა კაცია, კაცის პატივის ცემა იცოდეს?

შხუ წა. მე კი ხწორე ბძანე. მარა რაღა აქვს, რა პატივი მოგვეცეს. რაც ჰქონდა გაყიდა და დააგირავა; ახლა ადვოკატობს და არც იქიღამ აქვს შემოსავალი.

ძალღუკა. მე და ჩემი ღმერთმა ხწორე სიტყვა ბძანე. აბა რას ეკადრება მაგას კენჭი!

შხუ წა. ბინძური ეგ, ბინძური! მაგას რაღა კენჭს ჩეუგდება; სუნელიც არი!

ძალღუკა. მკ მერე რაღა სუნელია, ხმელეთზე არი ინახება! ძიღვე მაჰრაჯაბა გვიჩვენებ; ასეთ არ არის?

შხუ წა. ჯობნით ქვე სჯობია.

ძალღუკა. მე იმას ვირჩევ სხვაზე.

შხუ წა. ძი, მეც ვირჩევ, მარა პატივის ცემა მახრახუნამ უკეთესი იცის.

ძალღუკა. შენც არ მოუკვდები ჩემს თავს, მისთანა არ იცოდეს!

შხუ წა. თუ ასეთ არ იყოს, ენახეთ.

ძალღუკა. მაგას გარდა მაჰრაჯაბა დიდკაცებშია გამოსული, შემწეობა შეუძლია, ერთი სიტყვით პატიოსანი და ჩინებული კაცია, ჩემს პატიოსნებას გეფიცები და თქვენ მზესა ვფიცავ!

შხუ წა. პატივის ცემა უნდა იცოდეს, სხვას რას დაედე.

ძალღუკა. მაშ შენ არ გაგიგონია, რომ კი და კი რა გინდა რაღა უყიდნია ზაზარში.

შხუ წა. არა.

ძალღუკა. მაშ ახლა შეიტყუე: უყიდნია კი ცხენის უნაგირი, ნაბეჭი, ყაბაღახები, საჩოხები, ვერცხლისა და ოქროს ნივთიულობა...

შხუ წა. მაგი კარგია, მარა შენ თუ გი-

მოაქვს. ზოგიერთს ამ ამოდ-მორწმუნებებზე „დროებაში“ ყოფილა რამდონჯერ-მე მოლაპარაკება; მაგ. მარჩილებზე და კუდიანებზე, განსვენებულის ტირილის დროს ბევრ ხარჯზე და სხ. ამ ჟამად ჩვენ გვინდა მივაქციოთ მკითხველის ყურადღება კიდევ ერთ ამოდ-მორწმუნებებზე, რომელიც ძალიან გაგრძელებულია საზოგადოთ ჩვენში, და რომელსაც დიდი ენება მოაქვს, განსაკუთრებით სოფლებში, ღარიბი ხალხისათვის. ჩვენ ვამბობთ საეკლესიო დღესასწაულობაზე, ოაზზე, რომელიც ყველა სოფლებში იცინა.

როცა რომლისაზე ეკლესიის დღესასწაულობაა, თითქმის მთელი ახლო-მახლო სოფლების მცხოვრებნი, ქალი და კაცი, დიდი და პატარა შეიკრიბებიან ამ ეკლესიის შემავალ სოფელთან, და ორი ან სამი დღე, ხშირათ იმ დროს, როცა ვაცხარებული მუშაობა მიწოდორში, ღებინში, ბურთაობაში და ჯირითში ატარებენ დროებას. შხრალო, ღარიბი გლეხკაცი არ იქნება, რომ ათი-ხუთმეტე სტუმარი არა ჰყავდეს ამ დროს; უფრო შეძლებულებს ხომ ორმოცი კაცი და მეტიც ჩაუდგება სტუმრათა. წარმოიდგინეთ, რამდენი და-

კვირს, თვარა მე არას ვაპაკვირებ.

ძალღუკა. რათ გეწყინა, განა შენ საწყენათ ვთქვი; მარა კარგი ქვე იქნება, მე რო უნაგირი გამოგზავნავო.

შხუ წა. მშვიდობით.

ძალღუკა. მშვიდობით, მარა ყურს ნუ ათხოვებ მარფშენეტას.

შხუ წა. (მიღის).

ძალღუკა. (მართლ). ახლა მე მაჰრაჯაბას უნდა მევეხმარო, თვარა წახედი კაკალი კაცი: ის საქმე რომ მაქვს გასარიგებელი, თუ არ ის, სხვა ვინ შემეწყინა? იმასაც კი ჩემი თავი სჭირია. მაჰ დედი! ერთი ხუთი თუმანი თუ კიდევ ავალიტე გუშინდელსავით, კი ქვე იქნება. მარა ახლა უნდა წვეიდე გაეფთხოლო, თვარა ბინძური მარფშენეტია კიდევ შემოგვეცილება, ის ეუბედური.

სცენა II.

(მახრახუნის ოთახი).

მახრახუნა. (მართლ). მე ქვე ვაგათავე ჩემი დრო, მარა ახლა კი კარგი ცდა მიწა: „ცდა ბედის მონახვერეთა“ ნათქვამია. ცდა კარგი უნდა, თვარა წახედები, სწორედ წახედები!.. რაღა მივანებო ამისთანა ჩინებულ ადგილს თავი? ამ ამორჩევით პატივის ვიშოვნი, პატივისცემა მუდამ მექნება. აჰ, თქვენც არ მამიკედეთ მე ჩემ ადგილს თავი არ მივატოვო... მარა კი ოსტატობა უნდა ვიხმარო, კარგა უნდა წვეიყვანო ჩემი საქმე; ისე უნდა მოვახერხო, რომ მევეწებოდნენ კიდევ, მე ვუარს ვამბობდეთ და სხვები კი მევეწებოდნენ, შენ უნდა დადგეო... მართლ ძნელი კია. მკ რა მეგავრება ეს მაჰრაჯაბა და მარფშენეტა!.. ნეტა შეგიძლოთ რამე; ყველას ფერში კი წახრა იციან. მართლ არის სულ სუნელი: არც ამ ქვეყნისა ესმის და არც იმ ქვეყნისა; მეორე მარფშენეტია არის ხწორედ ისეთი, რაღა-რიც გვარი აქვს—ქარფშენეტა... ცოცა მაჰ-

ებარჯება მასხინძელს ორი ან სამი დღის განმავლობაში! რაც საუკეთესო რამ გეულებოჯახში: ღებინა, პური, საქამაღი, — ყველაფერს სოფელი ტაძრობისთვის ინახავს. ამ სამი დღის განმავლობაში, უთავ-ბოლო და დაუზოგავი ხარჯის წყალობით, სოფელს მოაკლდება ხშირათ ორი თვის სარჩო, რომელიც შემდეგ სესხით უნდა შეიქოს.

შორანის უფრის ერთს მომრიგებელ მოშუამდგომლეს მიუცია წინა-დადება და ურჩევია, რომ შეამოკლონ ეს დღესასწაულები, რადგან ამის გამო ბევრი უბრალო ხარჯი აქვს ღარიბი ხალხსაო. იმის აზრით, საქამაღილიას მოვიდნენ სტუმრები სალოცავზე, სოფელში სადილი სჭამონ და საღამოს, ან მეორე დღისათვის დაბრუნდნენ. როგორც თვითონ ეს მომრიგებელი მოშუამდგომლე გველაპარაკა, ხალხს დიდის ყმაყოფილებით მიუღია ეს წინადადება და ზოგიერთ სოფლებში პირობა მიუციათ ერთმანერთისთვის—ამ დარიგებისამებრ მოვიქცეთო.

რასაკვირველია, უბრალო ხარჯი ყველასთვის ცუდი და მანებელია და განსაკუთრებით ჩვენ ღარიბი სოფლელებისთვის; მაგრამ არ

რაჯაბას კი სჯობია. მარა ესეც ვთქვათ, რითა სჯობია?.. მითა, რომ ის ღარიბებს საზოგადო სარგებლობაზე. მიუთხოვებიათ ყური ზოგზოგებს და მასთე ჰგონიათ, მართლა საზოგადო სარგებლობა უნდაო... მს ქვე კარგათ ვთქვი: განა მე კი ვერ ვილაპარაკებ საზოგადო სარგებლობაზე. აჰ, ყოჩაღ ჩემო თავო! აფერუმ! რა კარგათ მომავლდა! აბა ახლა მეც გევიხუპირებ საზოგადო სარგებლობაზე სიტყვებს და მაშინ მიყურეთ. აბა მოენახო რამე დაწერილი საზოგადო სარგებლობაზე... ბიჭო, ბიჭო (ცხახის).

ბიჭი. (შემოდის). რა გენბავს ბატონო?

მახრახუნა. შენ კუნხაშიდ ხომ არ დაგრჩენია ქართული გაზეთი, ან სისკარი, ან სხვა რაცხა იყოს; მომიტანე ამაღამ და აქნა დამიწყე.

ბიჭი. მაახლებთ ბატონო, თუ ვიპოვნე. (გაღის).

მახრახუნა. ასეთ მოვაწყობ და ლეთით იმედია ყველა კარგა მომემარჯვოს.

(შემოდის ძალღუკა)

ძალღუკა. მახლავარ უმდაბლესი და უმორჩილესი მონა ჩენს ბატონს.

მახრახუნა. მ...ო...ოჰ გამარჯვება შენი, ჩემო ძალღუკავ, ხომ მშვიდობით ბძანდები?

ძალღუკა (მოწიფებით). ლეთია და თქვენის წყალობით ჯერ კეთილი არ მოგვეკლებია და შემდეგ ლმერთმა კიდევ კეთილი ინებოს!

მახრახუნა. ღიღი, ჩემო ძალღუკავ, კეთილი ყოველთვის უნდა ვისურვოთ, ამიტომ რომ კაცი ვართ. ღაბძანდით გეთაყვა.

ძალღუკა. მართალი ბძანდება; ყოველთვის კაცი თავისთვის კეთილს უნდა ისურვებდეს. ჯინჯეღა რა არის... მახრახუნა. (სიტყვას აწყვეტინებს). ისიც კი თავისთვის კეთილს ეძებს,

მეგობრობა არ მავაქციოთ აქ ყურადღება ერთ გარემოებას. მინ არ იცის, როგორ დაშორებულნი არიან ჩვენში სოფლები ერთი მეორეზე. ხშირათ ორი სოფლის მცხოვრებლები მარჯო ტაძრობაზე შეხვდებიან და გაიცილებენ ერთმანეთს; ეს გაეცნობა, უეჭველია, უარყოფით არ დარჩება არც ერთისთვის და არც მეორესთვის: ისინი გაიცილებენ ერთმანეთის ყოფილობას, შეურწმობას, მოილაპარაკებენ რამდენიმე საზოგადო საქმეზე და სხვ. საზოგადოთ რომ ესთქეთ, ყოველი ხალხის წარმატება და კეთილდღეობა სხვა ქვეყნებს და ხალხებს გაცნობაზე და მოიღებულება.

ამას გარდა, ძნელი საქმეა—მოსთხოვოს კაცმა გლეხკაცს, რომელიც თითქმის მთელი წლის განმავლობაში მძიმად შრომაში და ოფლის ღვრაშია, რომ წელიწადში რამდენიმე დღე არ გაატაროს ღონის თვის ნათესავეს და ნაცნობებს შუა და არ დაიფუყოს თავისი დარდიანი და უსამართლოდ აგან შეიწროებული ცხოვრება.

ჩვენი აზრით, ის კმაყოფილება, რომ ყოველი სტუმარი, რომელიც ეკლესიის დღესასწაულზე მიდის, წაუღებდეს მასინძელს ცოტადღენ ძღვენს, როგორც მკურნალობის სოფლებში კიდევ იციან. ამნაირი საშუალებით ღარიბებს ისე აღარ შეაწყობება სტუმრების განსახილველად, როგორც ახლა, და მათა-პაპური ჩვეულებაც დატოვონ იქნებოდა.

მ. სენაკიდგან გვწერენ, მმართველობის გადაწყვეტილება არის, რომ ეს უეზლის ქალაქი ოთხ ვერსზე უნდა გადაიტანონ ახლანდელი ადგილიდან სოფელს მთელად. გადატანის მიზეზი ის არის, რომ ქაობიანს, ნოტრი ადგილზე და ამის გამო ხშირი ავთბყოფობა, განსაკუთრებით ციება, იცის; მეორე მიზეზიც ის არის, მგონია, რომ ისეთი

მდინარე (ტეხური) გასაღვლილი, რომელიმე ძალიან რადი მომეტება იცის და ხიდის გაკეთება იმზე კი ძნელია. ჩვენი კორესპონდენტი იწერება, რომ სენაკილები არ არიან კმაყოფილი სენაკის მთელად გადატანაზე, რადგან იქ არც ხეივანი წყალი და არც პაერი არის, და უნდათ სთხოვონ მმართველობას, რომ სოფ. ნოსრაში გადაიტანონ, რომელიც უკეთესი საქალაქო ადგილიც არის და უფრო ახლოსაც (ერთ ვერს ნახევარზე) მდ ბარებს სენაკიდგან.

სენაკში ამჟამად ქოლა (ორი ბათმანი) მქალი რის, როგორც გვწერენ, ოთხ აბაზათ; წინეთ კი ათშაურათ, სამ აბაზათ ღირებულა; ისე რომ პურის სიძვირე იქაც დატყობია.

— „ძაქაზი“ გეცნობებს, რომ ქალაქში ბარბელ მირზავეი მართავს ბაშის სართავ ფაბრიკას. მაშინები ზოგი მოსულა; მერაბი-დგან დაბარებული ხელოსნები კიდევ მოსულან. მბარბა იქნება ძრწნისის ქუჩაზე მარანცოვის ქუჩას რომ უძახან.

მს იქნება პირველი ბაშის ფ ბრეკა ძაქასის მხარეში. „ძაქაზი“ ამბობს, რომ უფ. მირზავეს შეუძლია, ამ საქმის კარგათ წაყვანა, რადგანაც დიდი ფულის პატრონიაო. სხვა ფ ბრიკები და ზავოდები ადრე რომ იმართებოდა, უფულობისაგან იშლებოდაო. აქ ის კი ავიწყდებათ დალოცვილებს, ადრე რა ზავოდები და ფაბრიკები იმართებოდა. მაგალითად, შაქრის ზავოდა; სამზღვარ გარეთიდან შემოპქონდათ შაქრის ქვიშა და აქ აკეთებდნენ ისეთ შაქარს, რომ არაფერ არა ყიდულობდა და ზავადის გამკეთებლებს შინაურობაში უნდა თითონვე ორმოცი წელიწადი ეხმარებინათ.

მისურვებთ რა ფაბრიკების გამართვისათვის კეთილს, პირველათ იმას ვისურვებთ, რომ მუშაკები და ხელოსნები, რომელნიც არიან შრომის პირველი დედაბოძები, შეიქნან ფაბ-

რიკის მოგებაში ნამდვილი და სამართლიანი მონაწილენი.

დროშის კორესპონდენცია მუთაისიდან. *)

მუთაისში ამ ჟამად ისეთი მოძრაობაა, ისეთ ნაირათ სდულს აქაური ცხოვრება, რომ მეროპიდგან ახლად შემოსულს და სხვა ჩვენი ქვეყნის უცნობს კაცს უსათუოთ ეგონება, რომ აქ ან ძანონმდებელი კრების დეპუტატებს ირჩევენ ან, რომლისაზე საქმის მოსალაპარაკებლათ, სახალხო კრებაა დნიშნულიო. საცა არ გაიხედეთ, ყველგან ჯგუფათ დგას ათი-ხუთმეტე კარგათ ჩაცმული და მხარზე ლეკურ გადადებული კაცი და გაცხარებით ლაპარაკობენ ერთმანეთში; მთელი დღე და თითქმის ღამეც ჩვენი ნაქები ფაეტონები გაუწყნარებლიე დარბინებენ მუთაისის ქუჩებზე; სამი-ოთხი სახლის კარებთან მიანც, სადილობის დროს, განსაკუთრებით ხშირათ დატრიალებენ ისინი. ჩვენი დაუფასებელი ბულვარი, ჩვენი ამ დროების სალაყბო ხომ, რაღა თქმა უნდა, დილით საღამომდინ საესეა თავად-ზნაურობით, რომელიც ამ დროს დიდს განცხრომაში და ბაასში ატარებს.

როგორც ამბობენ, წელს ბევრი გამოჩენილან გუბერნიის მარშლობის მსურველნი; ამის გამო ამ მისში ძალიან გაცხარებულს კენჭის ყრას მოვლიან აქ. საკანდიდატო პირების მომხრეები ჯერ ისე ნათლათ არ არიან გამოცხადებულნი: ამბობენ, ყოველ საკანდიდატო პირს თავისი მომხრეები ყავსო; მაგრამ კენჭის ყრამდი და თვითონ კენჭის ყრის დროსაც, როგორც ნცალია, სხვა და სხვა გარემოებების გამო, ზოგ კანდიდატს ბევრი მომხრეები

*) მს კორესპონდენცია წინანდელ ნომერში უნდა დაბეჭდილიყო, მაგრამ უადგილობის გამო, სამწუხაროთ, ვერ დაბეჭდა. ამ თვეში კენჭის ყრის თაობაზე ჩვენ სხვა კორესპონდენცეზაც მოველთ მუთაისიდან.

ძალდ უკა. ასეა კაცი გაჩენილი და გნებავთ, დამძახეთ.

მახრახუხა. რაღაა ძაძახისი! კაცმა ყოველთვის თავისთავის სიკეთე უნდა ისურვოს.

ძალდ უკა. შუშმარტი ბძანება ვახლავს. ძალიან უნდა ისურვოს და თუ ნებას მომცებთ, ერთ სიტყვასაც დაუმატებ.

მახრახუხა. აბა, ბძანე.

ძალდ უკა. უნდა ეცადოს კიდევ.

მახრახუხა. აფერუმ! ხწორეთ აი ქვეანური სიტყვა! მირთვი გეთაყვა ეს სიგარა.

ძალდ უკა. ნუ ირჯებით, თქვენი ჭირბე.

მახრახუხა. რაა, შე კაცო, ცერემონიას რო არ დაიშლი.

ძალდ უკა. რიას მოგახსენებლათ კაცს თავის სიკეთისათვის ცდა უნდა მეთქი. აი, ახლა მატონო, შორს ნუ წავალთ: თქვენ პატროსანი სახელი გიკავიათ, ახლა არ უნდა მცოდოთ, რომ მაგი დარჩნოთ?

მახრახუხა. მე სწორეთ გითხრა, მომწყინდა და საქმეში აღარ მინდა გავერაო. დიდი მოვალეობაა საქმის კისრად აღება. ზამაგირი არ გვეძლევა, ხარჯი დიდი უნდება. აი მოგახსენოთ, ამ წლების განმავლობაში დიდი ფული დაიხარჯა. მისტიანი ხარ, დიჯერე, ანლა, ბატონო, აქით სიარული, იქით პასუხის გაცემა, ქალაქების მიწერ-მოწერა. ეს ამოდენა საქმეები დიდ წვალებას მოითხოვს. სწორეთ მოგახსენოთ, თავის დანებებას წინეთაც ვაპირებდი, მაგრამ ეფიქრე: მე საზოგადოებისაგან ამოჩენული ვარ თქვა და რაფა უარი ვთქვა საზოგადო სარგებლობისათვის.

ძალდ უკა. მ...ოპ, ღმერთმა ნუ ინებოს მაგისთანა საქმე. თავს როგორ დაანებებდით!

მახრახუხა. აქი არ დავანებებ, მარან ეკი უნდა გითხრა, რომ საზოგადო სარგებლობის გულისთვის... შენ ხომ იცო საზოგადო სარგებლობა რა დიდი საქმეა?

ძალდ უკა. რაფა არ ვიცი! ძვენის საქ-

მე, ბატონო, საზოგადო საქმეა და ქვეყნისთვის კარგია; მარა ეს კი უნდა მოგახსენო, რომ თქვენ წრეთულს თავი არ უნდა დაანებოთ და ქვეყნის სიკეთისთვის დადგეთ.

მახრახუხა. რა ვქნა, ჩემო ძმაო, განა არ ვიცი, რომ ჩემი ქაჩალი თავი მეწისქვილესაც ვაპირებდებო, როგორც ნათქვამია; მარამეც ცოლ-შვილის პატრონი ვარ, მამულს მოვიღებ უნდა, მეც ყმაწვილი კაცი არა ვარ და მოსვენება მეჭირება. ამასთან ხარჯიც დიდი მაქვს. მინ უნდა იყოს, სულ ერთია; მხოლოდ საზოგადო საქმისთვის კარგი თავისანი კაცია საქირო.

ძალდ უკა. თქვენზე უკეთეს ვერ ვიშოვნით და კიდევ ამიტომ თქვენ უნდა დარჩეთ.

მახრახუხა. მანოთ, ენახოთ. (ამ დროს ბიჭს შემოაქვს სხვა და სხვა შეხვეული ნივთები).

მახრახუხა. მკ, ჩემ ძმა რ ერთი რამ უყიდნია! ჩემი ძმა ქალაქშიდ იყო, გუშინ მოვიდა და ეხლა ეს ნივთეულობაც გამოუტანია ფოშტიდგან. ბიჭო! (მსახურს) გაიტანე მეორე ოთახში.

ძალდ უკა. (თავისთვის). აი, ვიცი რაერაც შენი ძმის გამოგზავნილია, მარა რას დავემძე! აბა თუ მიფეშქაშა, ვარს არ ვიტყვი. (მსახურს) რაფა ქალაქიდგან არ წამივლებდა ნივთებს, აქ მის დღემხიდ ვერ ნახეს კაცი ამისთანა საქონელს.

მახრახუხა. მართალი ბძანებაა, ქალაქის საქონელი სულ სხვაა.

ძალდ უკა. აი, რაფარც კარგი კაცი და ავი; თუ ჩვენ არჩევაზე მკიდია, რაფარც ეხლა, კარგი უნდა ამოვიჩიოთ და ავი არა. ისთე ქალაქშიდ ნამყოფიც აქაურ საქონელს არ არჩევს. აი, ბატონო, ეხლა თქვენ რომ ბძანდებით: თქვენ თავი როგორ უნდა მიგატოვოთ და უხვირო მარტმენეტია ვერჩიოთ.

მახრახუხა. მე სწორეთ მოგახსენოთ, ამომჩველები საქმეა. მისაც მოინდომებენ, ის უნდა ირჩიონ. ჩემი თქმა ერთია, ოლონდ საზოგადოების სასარგებლო კაცები იყენენ.

ძალდ უკა. მაგას ნუ ბძანებ! თქვენ ვერაფერ შეგედრებათ მაგისთანაშიდ. ღმერთმა-ნი კი პურ-მარლი არ იცით და!

მახრახუხა. მხლავე ვახსლებათ. (მეორე ოთახში გადის).

ძალდ უკა. ამას სულ თადარიგი დაუჭერია და ვინ იცის კაცებს ატარებს კიდევ. ჩემი მაპრაჯაბა თუ კარგა არ შემეწია ჩემი საქმის გათავებაში და არ გადამიხდა აღრივე სამსახური, ამას შემოაუღებები და შევეწვიე. მარა ეს იმაზე ტყუილის გულდა... სჯობია აქედამ პირდაპირ მასთან წვიდე.

მახრახუხა. (გამოდის). აბა, ჩემო ძალდ უკა, როგორ მოგეწონება ეს საათი.

ძალდ უკა. მშვენიერი ვახლავს! მგონი, შეიდ თუმნათ ღირდეს. ძაი ოქრო ვახლავს, ანკრი უნდა იყოს (შინჯავს), კი თქვენმა მზემ!

მახრახუხა. თუ მოიწონებთ, ჩემ სახსოვრათ მიირთვიეთ.

ძალდ უკა. მადლობას მოგახსენებთ, მარა რათა სწუხდებით. შამისოთაც ერთგული მონა ვახლავარ.—

სცენა III. (მპრაჯაბას ოთახი).

მპრაჯაბა (მარტო). აი დროც მოახლოვდა კენჭის! მხლა კი მე უნდა შეუდგე ამორჩევის თადარიგსა, თერა კიდევ მარტმენეტია და მახრახუხა წამოეჩრებიან. რა კაცები არიან ფუ! ან შეხედულობა ჰქონდეთ, ან შნო, ან, მაღალკეთილშობილური მიხრა-მოხრა,—სუყველას ამას მოკლებულნი არიან. ჩემზე ზოგზოგები ცხვირს იწვევენ, არ მოწონებარ. რათაო? აბა ერთი ჰკითხეთ, რითა ვარ მე იმათზე ნაკლები, რომ არ მაიწონეს ამას წი-

მოაკლდება და ზოგს მის ნაცვლათ მოეწონება. მომავალ კვირაში თავად-ზნაურებიც დაიწყოთ ველი სხდომა უნდა. ექვსედი კმ უფრო გორც ამბობენ, იმას ექნება მოლაპარაკების თვის საკუთარს სხვა და სხვა საქმეებზე. საჭიროებებზე. სხვათა შორის ჩვენ წავეთ, რომ ბანკის უსტაის დამტყუებულნი, ძალიან უჩქარიან განსაკუთრებით თავად-ზნაურები და ამ საქმეს უფრო გიულათ უნდა მოკიდონ ხელი კენჭის დროსაო.

რასაკვირველია, უმთავრესი ყურადღება ჩვენს მუთაისში კენჭის ყრას აქვს ცეული, მაგრამ იმას ნუ იფიქრებთ, რომ გარდა აქ სხვა რამეც არ მოინახებოდეს სანიშნავი. მაგალითად, შესანიშნავი არის გარემოება, რომ ამ მოკლე ხანაში ქმარს გაექცნენ თავიანთი კანონიერი ცხვირები, და სხვებს წაყენენ?! შესანიშნავია არის ის გარემოება, რომ სამი ქმარი დასწრის ნელ ცარილებები? მრი ამისთანა შემთხვევა მოხდა თვითონ მუთაისში და ერთ-ერთი, ზუგდიდის უეზში. მასაკვირველი ისაა, რომ, როგორც ამბობენ, ამისთანა შემთხვევები ზედი-ზედ მოხდებიან ხოლმე: ერთ-ერთი რას, ესთქეთ, უფ. Z-ს გვირგვინ-ნაყოფითო ცოლი, თავის საკუთრება, გაექცა; ორი მისი რა რა გაივლის, უფ. N გამოიღვიძებს და დანაღლით შამუნითა, მოაუსობს ხელს ლოგინში წვედ მაგრამ გულის დამამწვიდებელი ცოლის ცეულათ დახედება ციფო ბალიში და ციფო საგები. წარმოიღვინეთ, რა მდგომარეობა უნდა მოვიდეს ამ შემთხვევის გამო გულწლი და უწყაანარი ქმარი!

შველა ცოლები ხომ ასე ეწერგიულთ მარჯვეთ ვერ მოიქცევიან ხოლმე, რადგან უბედურათ წავა იმათი ცოლქმარობის ცდილობა: ზოგი ამისთანა შემთხვევაში ეველათ თავის თავს აბრალებს და იმას გადააბრალენებს. მართი ამისთანა შემთხვევაც იყო მუთაისში.

ნეთ. ამიტომ, რომ ყველას თავს არ უნდა წამრებ, ყველასთან არ ვიცი ლაქლაქი; მისი და შენ ყველას გაუზახანადი! რა ვერ შეიძლება ძლიან, რაქნა! მაგრამ ხადილებს... სადილოთი აკი ვაქმევედი, აი ცხვირიდგან ამოუვიდეთ მუთაისში პურ-მარლი! ღმერთახვი ხალხი რომ იქნება, იქნება! ამას გარდა საჩუქარი რაღა უნდა დაეაროგე? არა კმაროდა თუ? მხარი მისი ტას მივეცი თუ? მაგრამ არა, შური აქვს მისი, რ.თა ვარ ბედნიერი!.. დამაცადეთ, თუ ჩემი არა ექნა და ამოჩნულიარ შეიქნება მს ძალდ უკა სადღა გადაკარგა, რა აღა ვიცი გამომჩნდა. ის ჩემი მარჯვენა ხელია და შევიჯერო კარგათა, თვარე ხელიდამ მივა. შენი მტერი იყოს მაშინ; მე საქმე მივიდეს, თუ იმან მილატადა სხვას მივხლო მაგრამ მე ის კარგა უნდა დავასაჩუქრო რაცხა საქმე აქვს, მაღე გაუთავებინო ცოლია მატა ეშმაკიც კი არ არის, საითაც მეტს ცემენ, იქითკენ გადიბრენს.

(შემოდის ძალდ უკა ქაჩანით)

ძალდ უკა. მახრახუხა უმორჩილესი ნა და მოსამსახურე.

მპრაჯაბა, რა დაეჭრათა კაცო, რე ქაჩანით მოდიხარ. რა ამბავია, მისი თუ ღმერთი გწამს?

ძალდ უკა. რაღა, რა ამბავია! წავეკალი კაცი. მახრახუხა სუ ნთლა გმბებს. ძაცები გაუფანტავს, ძღვენებით ქმარს მოსდო, ჩვენ კი ასე დავჩინილივართ. ჩემთანაც ქვე გამოგზავნა ძღვენი, მარა გორ ავიდებდი! ისეე უკან გაუგზავნე.

მპრაჯაბა. თუ ღმერთი გწამს, თლა აგრეა?

ძალდ უკა. თუ მართალს არ ვამბოთ, თქვენი რისხვა მქონდეს!

მპრაჯაბა. შენე იმ სუნელს, იმადღე წამოგვეცილა!

ძალდ უკა. აჰ! თქვენი არ მიკვირებს.

ზიაც ძალიან სასტიკად ეპყრობოდნენ და...

მაგრამ ამანო მტავრელებს მოსვენებით...

შეკლა ძველ დროების ხალხი ერთმანერთს...

მეორე. მაშ ეხლა გიხალხები. ღმერთმა...

ძალ უკა. ბატონი ბძანდებით. საღამო...

მეორე. უკაცრავთ არ ვიქნები და...

ძალ უკა. ღიად სასიამოვნოა, გთხოვთ...

პირველი. ღმერთმა თქვენი მფგობრო...

მეორე. ჩვენკენ რომ შეკლა გახლავს...

ძალ უკა. შეუიან ბოვშა ვაგს და თუ...

პირველი. აკი ჩემი ნაღველიც ის გახ...

მეორე. როგორც მოგესვენებათ, ყველ...

პირველი. შეფრო მაგი თვის გიხელით...

მეორე. თქვენი კეთილი გულის ერთი...

პირველი. მკ, ნეტა გზას გვიჩვენებდ...

ძალ უკა. მე ჩემით კი ვერას დაგპირ...

თიწლად ასი ათას (100,000) ცხვარსა, მეორე...

მაგრამ რაც უნდა შეიწროებული და დატურ...

შეკლა ძველ ხალხებზე უფრო ჰქვიანი ბერ...

ევგბ ის დავგზმაროთ. სხვასაც შესწევნია...

პირველი. მკ, თუ მიშველი, შენ მიშველი!

მეორე. მე საქმე მაჭრაჯაბამ არ გაურიგა?

ძალ უკა. აი, სწორედ მაჭრაჯაბამ.

პირველი. დილოცა მისი მშობელი!

მაშ მეც ქვე წვალ და ფეხქვე ჩაუარდები.

ამ დროს შემოვიდა მეოთხე.

მეოთხე. რა დაგემართათ! შე კაცო, წა...

პირველი. ჩვენ აქეთ გიხალხებით, სხვა...

მეოთხე. მაშ ამაღამ მაინც მოძძანდით.

ძალ უკა. მკ, რა კაცი ხარ, სულ უკან...

მეოთხე. მე ორგულო, შენა! მახრახუხას...

ძალ უკა. შენ ხომ ჰაკი ცხენი იშოვნე!

მეოთხე. მკ შე ბინაქრო შენა, შენ რა...

ძალ უკა. მოძძანდით ბატონო, მშვიდობით...

ძალ უკა. მე ჩემით კი ვერას დაგპირდებით...

ძალ უკა. მოძძანდით ბატონო, მშვიდობით...

კაცს შრომაზედ. ამის გამო ბერძნებში იმდენი...

მაგრამ ბერძნებმა იმდენზედ ვერ მიასწიეს...

მელაკუ და. იმა რავე კენჭს ჩეუგდებ!

ძალ უკა. არა ვაგს მაჭრაჯაბას. სახთარში...

მელაკუ და. ის კი დაიარს, მარა არც ის არის...

ძალ უკა. მხლანდელს დროშიდ ესეც კარგია...

მელაკუ და. მკ, რავე მძულს მარხეა ჰაკი...

ძალ უკა. მაჭრაჯაბა მის დღეშიდ მას არ იხამს.

მელაკუ და. მაჭრაჯაბა კეთილშობილი კაცია!

ძალ უკა. როგორ არა; თქვენ რომ საქმე გიშოვნათ...

მელაკუ და. რა მიჭირს, ღმერთს მადლობას ვაძღვე...

ძალ უკა. ძიდევაც წინ წახვალთ.

მელაკუ და. ღვთისაგან მაქვს იმედი!

ძალ უკა. ღვთის სამსახური კარგი იცით და კაციც...

მელაკუ და. ძი...უნდა მაჭრაჯაბა ამოვირიოთ.

სცენა V. (მაჭრაჯაბას ოთახი).

მაჭრაჯაბა. ძლიერ მიჯღდება და ჩემი საქმე...

მელაკუ და. მაჭრაჯაბა მახრახუხას მოძძანდით...

თავდაპირველად რომელი რისაუბლიცა...

რომის პირველი იმპერატორის დროს ცხვარზე...

ცა და მარწმუნებს, რომ სუ ჩემკენ არის...

ძალ უკა. მახლაგარ უმორჩილესი მოძძანდით...

მაჭრაჯაბა. მოძძანდით თქვენი კეთილი...

თხაპარია. თქვენს იქით, აჰ, თქვენს მომიკვდით...

მელაკუ და. თქვენ უარი არ უნდა ნოთ.

მესამე კაცი. უარს რავე იტყვიან თქვენს...

ძალ უკა. მითის სიტყვით საზოგადოებრივ...

მაჭრაჯაბა. მადლობას მოგახსენებ უღრმეს...

მელაკუ და. მადლობას ვაძღვე. ასი თუმანი...

ძალ უკა. ძიდევაც წინ წახვალთ.

მელაკუ და. ღვთისაგან მაქვს იმედი!

ძალ უკა. ღვთის სამსახური კარგი იცით და კაციც...

მელაკუ და. ძი...უნდა მაჭრაჯაბა ამოვირიოთ.

სცენა V. (მაჭრაჯაბას ოთახი).

მაჭრაჯაბა. ძლიერ მიჯღდება და ჩემი საქმე...

მელაკუ და. მაჭრაჯაბა მახრახუხას მოძძანდით...